

el meteix un *Alcedo hispida* cassat al Prat del Llobregat, donatiu de don Manel Llenas, y el peix *Lota maculata* de Pineda, donatiu de don Llorens Tomas.

El Bibliotecari també doná compte d' haverse rebut pera la Biblioteca el llibre d' «Adresses d' Entomólechs» publicat per la casa Junk, donatiu de D. Emili Tarré. La «Institució» agraheix vivament als senyors donants que venen á enriquirla ab sos donatius.

Y no haventhi res més de que tractar s' axecá la sessió á tres quarts de onze.

COMUNICACIÓNS

CONTRIBUCIÓ Á LA ORNITOLÒGIA DE CATALUNYA

El Gecinus squamatus, Cray, trobat a Catalunya

A primers de Febrer fou caçat, al terme de Gavá, un exemplar de la especie á que 'm refereixo. Adquirit per l' amich y consoci señor Soler, preparador de nostra Institució, me fou venuda als pochs dies, havent entrat á formar part de la meva col·lecció d' auells de nostra regió.

La especie á que 'm referexo, que m' era desconeguda, se 'm mostrá á primer cop d' ull com pertanyent (y axis ho es) al genre *Gecinus*, que com ja sabeu es un dels més típichs de la familia *Picidae*, formada per Vigors en 1825.

L' exemplar en qüestió apareix com un *Gecinus viridis* ó Picot vert, coneugut segurament de molts del meus consocis. Les diferencies que desde 'l moment d' observár-se-l s' hi remarquen són: Primera: Una major talla, la que es de $34 \frac{1}{2}$ centímetres, en tant que la del *G. viridis* es tan sols de 32. Segona: L' acoloriment del carpó, que es groch de crom, mentres que 'l del *G. viridis* es groch verdós. Després, seguit observantse se remarca una major vivesa

y nitidesa d' acoloriment, y una diferencia en la mitat superior de la esquena, en les espatlles y en les sutectrius aleres; es el dibuixat á modo d' un mallat, ó més bè d' una serie d' escates que donen caràcter de distinció y magnificència á la espècie. D'aquest decorat li vé'l nom de *squamatus*, donat per Gray en 1846, y acceptat per la immensa majoria dels ornitólechs. El dibuix es fet per dos tintes, més clara la una, més fosca la altra; aquella d' un cendrós groguench, la altre d' un bru rosench. Cal dir que 'l dibuix se destaca ab suavitat sobre 'l fons general vert-olivaci.

En cambi l' acoloriment del carpó, determinat per les plomes decoratives ó sobre plomes que mitj covren l'esmentat carpó, son d' un acoloriment molt viu, que salta molt del conjunt d' acoloriment general de l' auzell. S' ha d' afegir que la cara inferior es més clara que la del *Gecinus viridis*.

Acudint al volum XVIII, redactat per Edouard Hargitt, de l'incomparable *Catalogue of the Birds in the British Museum*, editat pe 'l mateix, veritable catálech mondial d' auells, l' únic en son genre per ara y sens dubte per molt temps, he trobat que l' eczemplar en qüestió es el mascle adult de l' espècie *Gecinus squamatus*, Gray; una de les 17 que 'l genre *Gecinus* ens ofereix fins avuy. Es exa espècie una de les més grans del genre, ja que sols n' hi ha una altra, el *G. gorii*, que la iguali; totes les demés oscilen entre 24 centímetres mascle y 22 femella el *G. chlorogaster*, y 32 centímetres el *G. viridis*. Segons l' autor del esmentat volum, la espècie té per habitat Catxemira, Afghanistan, Himalaya y Kumaón.

En cap de les obres que tracten dels auells de nostra part de mòn he vist que s' indiqui la existencia en ella del *G. squamatus*. Es donchs oportuna la noticia que donem, salvant el cas que desde la publicació del esmentat volum del *British Museum*, no hagi arribat la noticia de sa aparició en altres parts del vell continent. ¿Aquesta espècie ens haurá arribat excepcionalment á Espanya de l' África, hont hi habiti, ó hi sigui temporalment domiciliada? ¿O bè hi será en ella residenciada?

Carexent completament de dats de les regions meridionals de nostre Estat, hont la ornitología probablement ha de néixer encara; no tenint-ne tampoch de l' África (1) respecte á la existencia de

(1) Bè es veritat que qualques ornitólechs anglesos y alemanys han passat à explorar aquells terrers, mes ab son treball aillat, massa curt y

la especie en qüestió, es difícil aventurar una opinió sobre 'l particular. De tots modos, pot opinarse ab moltes probabilitats d'èxit que la especie hagi arribat fins á nosaltres de properes terres meridionals, Valencia, Murcia, Andalusía, hont hi deu existir en petit nombre igualment que á l'Africa.

EMILI TARRÉ.

Excursió geològica á Gurb (Plana de Vich)

Acabí l' antany ab una excursió á Gurb, localitat important per la abundància de fòssils, al ensembs que per la bona conservació d' aquests, y que jo desconexia per complert. En aquesta m' hi accompanyaren els socis Sr. Rosals y Ferrer, quins també fruiren de belles troballes.

Tota la Plana de Vich correspon al període del mar eocénich, trobantshi representats ab fòssils més ó menys característichs tots els pisos principalment en la època mitjana, segons els estudis que n' ha fet el canonge Almera (1), donant una idea clara y una determinació precisa d' aquella extensa formació, que no dupto que en l'esdevenir serà objecte d'importants estudis. Y pera lo que pugui ajudar als metexos, avuy presento mes impresions respecte d' aquexa localitat, que no 's diferencian, sino que refermen les donades pe'l Dr. Almera.

quasi sempre fragmentari, ja que moltes voltes ha consistit en la investigació de determinada família, genre ó especie, no ha pogut evidenciar-se el contingent d' auells en les terres á que 'ns referim. Es de desitjar, donchs, que hi hagi allí aymants d' aquexa part de la Zoologia que treballin pera fer la llista de les llurs espècies ornitològiques. De segur que podrian figurar-hi qualques espècies quina existència á Europa y á Africa no es conegeuda.

(1) «Almera», Descripción geológica de la comarca titulada «Plana de Vich.» Mem. de la R. Soc. Esp. de Hist. Nat. Tom. III. Mem. 6ª Madrid, 1906.—«Descripción Geológica y Génesis de la Plana de Vich.» Mem. de la Real Ac. de Cienc. y Art. de Bar. Tercera època, vol. V, num. 20. Barcelona, 1906.

Per tota la vessant del Montseny fins à Vich se veu la extensió del Lutecià, que per sa inclinació, deguda al axecament del Montseny, se soterra al arrivar à Vich quedant trencades en espedats, per rahó de l' erosió, les capes del Bartoníà; axó en casi tota la part de ponent y fins à Centelles y Balenyá.

Nosaltres ens dirigirem cap al turó de Gurb, emprò immediatament reconeguerem la base de l'eocénich superior, caracterisada per unes tres ó quatre espècies de pólipers que hi son ab abundó, principalment la *Guettardia Thiolati* D' Arch, en que jo hi trobí l'*Es-calaria cf. collaborata* Boury en perfecte estat y de major tamany; després segueix un bancal de poch espessor contenint motllos de variades espècies, emprò á voltes dexen molt que desitjar pera poguersen fer una determinació ben exacta, poguentshi distingir alguns *Pectens* y rares *Terebratulines*, que son més abundantes en les capes immediates superiors junt ab *Miliolites* y pües d' equinits, adjunts s' hi troban immediatament els *Coelopleurus* característichs d' aquesta localitat y que hi son abundantíssims, dexantshi veurer qualcuna *Serpula* que després fins al últim segueix essenthi ab abundó entre equinits, *Spondylus* y altres bivalbs; y acaba l'espeditat ab un dipòsit de guix que correspón sens dupte al Oligocé recobert per margues postpliocéniques poch consistentes.

Aqueix es el tall corresponent á n' aquell turó, estudiat ja en particular pe 'ls senyors Thos y Maureta (1), com també encar que més lleugerement per M. Carez (2), recopilats dits treballs per en Mallada (3) y del qual nosaltres n' hem tret les següents espècies presentades en conjunt:

Foraminífers

Orbitolites radians D' Arch.

- » *stellata* D' Arch.
- » *Fortissi* D' Arch.
- » *papyracea?* D' Arch.

(1) Thos y Maureta, «Descripción física, minera y geológica de la provincia de Barcelona.» Mem. de la Real Com. del Mapa Geol. de España, p. 336 y seg.

(2) Carez, «Etudes des terrains crétacés et tertiaires du Nort de l'Espanne.»

(3) Mallada, «Explicación del Mapa Geológico de España», Mem. de la Com. del Mapa Geol. de España (1907), t. VI, p. 115, etc.

Operculina granulosa Leym.

» *calamifera* D' Arch.

Pólipers

Guettardia Thiolati D' Arch.

» sp.

Trochocyathus sp.

? ? (algunes altres espècies indeterminables).

Equinits

Coelopleurus coronalis Klein. (=equis), es abundantíssim en la part mitja.

Schizaster sp.

? ? Tres espècies noves.

Crenaster ? sp. (1).

Crustaci

Cancer sp. ab perfecte estat, empró que per mancaments especials sento no poguerlo determinar.

Anelits

Serpula spirulea Lam. Abundantíssima y característica de nostre Bartoniá.

Serpula dilatata Arch.

Gasteropots

Conus brevis J. Sow.

Voluta harpula? Lam.

Murex contabulatus? Lam.

Turritella carinifera Desh. var. En les margues superiors (2)

» cf. <i>Vasseuri</i> ? Cossm.	id.	id.
--------------------------------	-----	-----

» sp.	id.	id.
-------	-----	-----

Cerithium Geslini Desh.

» <i>curvicostatum</i> Desh.	id.	id.
------------------------------	-----	-----

» sp.	id.	id.
-------	-----	-----

(1) Aquest *Cremastir* juntament ab les tres espècies noves anteriors les hem enviat à determinar à M. Lambert, de les que 'n donaré comte segons el resultat de sos estudis.

(2) Aquestes margues més superiors à mon entendre pertanyen al Ludiá, empró ens faltan datus paleontològichs més concrets.

Scalaria cf. collaborata Boury, de majors dimensions que la tipu.
En les margues més inferiors.

♂ *Pleurotomaria concava* Desh.

Lamelibranquis

Ostrea Raincourtii Desh.

Anomia pellucida Desh.

Spondylus limoideus Bell.

» *rarisplna* Desh.

» *atacicus* Doncieux.

» sp. Varies especies interessants desconegudes y
que no he pogut determinar.

Pecten subtripartitus D' Arch. Abundantíssim.

» af. *multicarinata* Desh.

» af. *infumata* Lam.

» sp.

Arca af. *interposita* Desh.

» *heterodonta* Desb.

Crassatella Parissensis D' Orb.

gibbossula Lam.

Cardium cf. verrucosum Desh.

Chama calcarata Lam.

— *granulosa* Rou. En les margues més superiors, tal volta
ludianes.

Venus turgidula Desh.

Sirena roborata Desh.

Lucina contorta Def.

— *consobrina* Desh.

Tellina escalaroides Lam.

Braquiopots

Terebratulina Defrancei Brong.

» *tenuistriata* Leym.

(*S. tenuiplicata*) Leym. Aquesta hi es ab abundó en
les margues mitjies y que m' apar
esser una espècie nova.

Aquestes son les espècies que nosaltres trobarem en aquest jaciment.

ment tant important que malgrat y esser superficialment estudiad no dexa de reconéixerlo el paleontólech. Y pera que aquesta nota resulti més complerta cal fer constar les especies que á més de les dites han reconegut eminentes geólechs.

Així el canonge Almera (1) cita:

Turbinolia sp.

Cælopleurus Isabellae Collin.

Spondylus Roualti D'Arch.

— *radula* Lamk. var.

Pecten (Clamys) Parisiensis D'Orb.

— *imbricatus* Desh.

— *subimbricatus* de Munst. (*in Goldfuss*, lam. 91, f. 8).

— *ornatus* Desh. var.

— *Bouei* D'Arch.

— *opercularis* Lamk.

— *optatus* Desh.

Cardium cf. Barin Sow.

Chama papyracea Desh.

Cytherea lavigata Lamk.

Los Srs. Thos y Maureta (2) hi citan en aquesta metixa localitat, á més, les especies que seguexen:

Stylocænia Vicaryi Haime.

Cycloseris andianensis D'Arch.

Eschara monilifera Edw.

Spondylus Talavignesi D'Arch.

— *granulosus* Desh.

— *asperulus* Munst.

Crassatella sinuosa Desh.

Pleurotomaria Deshayesi Bell.

Turritella imbricataria Lam.

Y per últim en Carez (3) ja hi trobá, á més d' algunes dites:

Arca Genei Bell.

Ostrea gigantea Dub.

(1) En les obres ja citades.

(2) En sa obra ja citada «Descripción de la provincia de Barcelona», páginas 319 á 322.

(3) Obr. cit.

en la part inferior; com jo també ne trobí restes d' una gran *Ostrea* que tal volta son també d' aquesta que citá en Carez, empró al mitj.

Així quedan acoblats tots els trevalls que fins el present s' han fet d' aquest jaciment y que pe'ls datos paleontològichs el fan pertanyer al període del pis Bartonià, sens lloch á duptes, encara que á mon entendre les capes mes superiors poden pertanyer al Ludià, com ja he dit més amunt, empró no m' atrevesch á afirmar-ho sens datos més característichs que tal volta nos els proporcionarán esdevenidors y més profonds estudis.

MOSSEN MARIÁN FAURA Y SANS

Barcelona, 6 Febrer 1908.

Per qué escatainan les gallines quan han post l'ou?

La naturalesa no obra mai á cegues; tot en ella té la sèva rahó de ser: quan en determinades circumstancies un animal fa constantment un meteix acte, encara que n' ignorém el fi, no hi ha dupte que per un motiu ó altre el fa. Els animals silvestres al passar á domèstichs conservan los seus òrgans é instints, per més que no necessitin d' uns ni altres en lo nou estat. Axís el toro conserva les banyes y el caball l' instint de tirar còsses. Lo fi perque la naturalesa ha dotat de semblants armes al toro y de tals instints al caball, es tan clar que lo més llech l' endevina. Pero hi ha vegades, com lo cás objecte d' aquesta nota, en que la explicació no té res de senzilla. Per explicar aquests difícils cassos lo millor es estudiar als animals en l' estat silvestre si es possible, ó quan menos en l' estat de complerta llibertat.

En l' istiu de 1908 criava jo á Teyá unes quantes gallines, á les que permetia córrer lliurement á tota hora per lo jardí de casa. A entrada de fosch anaven les tals gallines á ajocarse en el galliner, que permanexía obert durant tot lo dia y en el qual hi entraven